

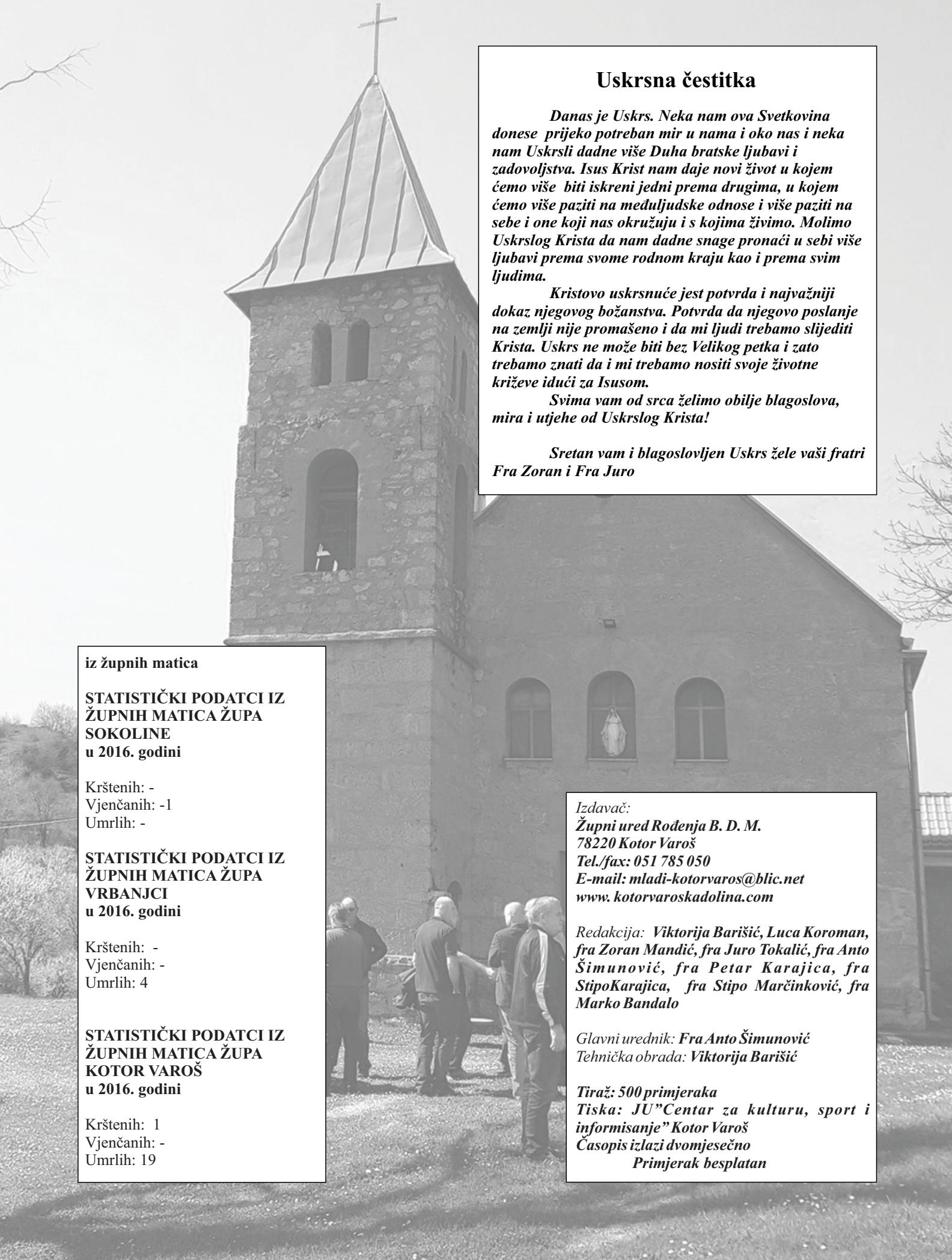

Broj 115. travanj, 2017.

GLASNIK

KOTORVAROŠKOG KRAJA

Uskrsna čestitka

Danas je Uskrs. Neka nam ova Svetkovina donese prijeko potreban mir u nama i oko nas i neka nam Uskrslji dadne više Duha bratske ljubavi i zadovoljstva. Isus Krist nam daje novi život u kojem ćemo više biti iskreni jedni prema drugima, u kojem ćemo više paziti na međuljudske odnose i više paziti na sebe i one koji nas okružuju i s kojima živimo. Molimo Uskrslog Krista da nam dadne snage pronaći u sebi više ljubavi prema svome rodnom kraju kao i prema svim ljudima.

Kristovo uskrsnuće jest potvrda i najvažniji dokaz njegovog božanstva. Potvrda da njegovo poslanje na zemlji nije promašeno i da mi ljudi trebamo slijediti Krista. Uskrs ne može biti bez Velikog petka i zato trebamo znati da i mi trebamo nositi svoje životne križeve iduci za Isusom.

Svima vam od srca želimo obilje blagoslova, mira i utjehe od Uskrslog Krista!

Sretan vam i blagoslovjen Uskrs žele vaši fratri
Fra Zoran i Fra Juro

iz župnih matica

STATISTIČKI PODATCI IZ ŽUPNIH MATICA ŽUPA SOKOLINE u 2016. godini

Krštenih: -
Vjenčanih: -1
Umrlih: -

STATISTIČKI PODATCI IZ ŽUPNIH MATICA ŽUPA VRBANJCI u 2016. godini

Krštenih: -
Vjenčanih: -
Umrlih: 4

STATISTIČKI PODATCI IZ ŽUPNIH MATICA ŽUPA KOTOR VAROŠ u 2016. godini

Krštenih: 1
Vjenčanih: -
Umrlih: 19

Izdavač:
Župni ured Rođenja B. D. M.
78220 Kotor Varoš
Tel./fax: 051 785 050
E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net
www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: Viktorija Barišić, Luca Koroman,
fra Zoran Mandić, fra Juro Tokalić, fra Anto
Šimunović, fra Petar Karajica, fra
Stipo Karajica, fra Stipo Marčinković, fra
Marko Bandalo

Glavni urednik: **Fra Anto Šimunović**
Tehnička obrada: **Viktorija Barišić**

Tiraž: 500 primjeraka
Tiska: JU "Centar za kulturu, sport i
informisanje" Kotor Varoš
Časopis izlazi dvomjesečno
Primjerak besplatan

Blagoslov obitelji i kuća

Uz proslave Božića u crkvi na svetim misama, u našem narodu je i božićni blagoslov kuća i obitelji dio božićnoga događanja. Svi koje smo pohodili s radošću su nas primili i s nama molili. Također su nas i lijepo obdarili, pa na tome iskreno zahvaljujemo. U župi Kotor Varoš obišli smo 150 kuća s oko 277 vjernika od kojih je stalnih na području župe oko 200. U župi Vrbanjci obišli smo 16 obitelji s 31 članom.

Prilikom blagoslova obitelji skupljali smo i suho meso i slaninu za naše studente na Neđarićima. Oni koji su za sebe i svoje obitelji pripremili suho meso i slaninu rado su se odazvali ovoj akciji.

Fra Zoran Mandić

Kratke vijesti

Izašao je novi DVD svečarskih dana u kotorvaroškoj dolini. Svi zainteresirani mogu ga nabaviti u župnom uredu Kotor Varoš. Cijena je 10 eura. U paketu ima dva DVD-a plus cd s fotografijama. Sadržaj ovog hvalevrijednog DVD-a zlatna i srebrene mise, koncerti Miroslava Škore i Ivana Zaka u Sokolinama, patroni Sokoline Gospojina i Rokovo itd.

Božićna akcija

U Adventu župnici su obišli sve bolesne, ispovjedili i pričestili ih. Obišli su i one starije osobe koje redovito dolaze u crkvu. Svako jutro prije zornica bila je mogućnost za ispovijed kao i nedjeljama pred svete mise.

Po prvi puta izvješen je transparent preko puta magistralne ceste ispred župne crkve na kojemu je pisalo čestit Božić - Isusovo porođenje i sretna Nova godina. Župnici su nabavili transparent i pismeno zamolili predstavnike Općinske vlasti da prilikom kićenja grada za Božić i Novu godinu postave i naš transparent – čestitku. I ovom prigodom zahvaljujemo se općinskim vlastima na postavljenom transparentu.

Žene kotorvaroškog kraja i ove godine su prodale kolače i prikupile iznos od 595 KM donirale to Kruhu svetoga Ante za pomoć najpotrebitijim u župama.

Naša pekara Tradicija i gospođa Borka Juričević i ove je godine darovala određenu količinu kolača za potrebe biskupijskog Caritasa, a žene iz našeg kraja poslale su

priglavke (pletene papuče) za korisnike patronaže.

Božićne paketiće za djecu dobivene posredstvom Caritasa Banja Luka podijelili smo djeci u župama Vrbanjci i Kotor Varoš za sv. Nikolu i tijekom božićnih blagdana.

Mladih koji žive i rade u Welsu u Austriji skupili su određeni iznos novca, pa su i ovog Božića obišli naše stare, bolesne i potrebite, darovali ih paketom hrane, kolačima, novcem. Obišli su i pomogli preko dvadeset župljana.

Novu 2017. godinu skupina mlađih (njih 19) i fra Zoran Mandić župnik kotorvaroški, u osobnoj i zajedničkoj molitvi proslavili su u Sokolinama. Lijepo je bilo doživjeti novogodišnji ugođaj u Sokolinama po prvi put od davne 1992. godine.

Naša prijateljska župa Zandaam iz Nizozemske i ove godine je donirala određeni iznos novca za potrebe naših projekata i ugroženih župljana a koje ćemo tijekom godine realizirati. Od srca im hvala.

Fra Juro i fra Zoran susreli su se u prijateljskom razgovoru s protovjerejom Milenkom Narićem i razgovarali o problemima ljudi našeg kraja i kako im pomoći.

Župnik fra Zoran Mandić susreo sa Samirom ef. Delićem i Miralemom ef. Avdićem iz Kotor Varoša gdje su prijateljski razgovarali o problemima povratnika te o problemima imovine ljudi koji su protjerani a nisu se vratili.

U razgovoru protovjerejom i efendijama dotakli su se i tema s područja kulture, kao i mogućih zajedničkih projekata u budućnosti.

Dugo godina nije bila zima ovako hladna i na svoj način zanimljiva. Najbolje to pokazuju fotografije zaledene Vrbanje u Šibovima i Novom Selu. Fra Zoran je držao svetu misu u Zabrdju 15. siječnja na temperaturi -17. Na svetoj misi okupio se mali broj najhrabrijih vjernika.

To su samo neke od aktivnosti koje smo provodili kroz minulo vrijeme, a novi izazovi su pred nama i nadamo se da ćemo i dalje još više biti senzibilizirani za Bogu ugodnie i hvale vrijedne akcije.

Viki

Novi oltar sa ambonima i novo ozvučenje

U našoj župnoj crkvi postavljen je novi oltar s ambonom. Oltar i ambon su od kamena u skladu s unutarnjim uređenjem crkve. Udruga kotorvaroških Hrvata iz Stuttgarta donirala je olar u iznosu od 7 602 eura. Ove godine treba stići još jedan ambon. Cijena 2 ambona je 9 237 EU.

U crkvi je postavljeno i novo ozvučenje posredstvom firme STROESSER. Napominjemo da je firma STROESSER specijalizirana za ovakvu vrstu poslova i nadamo se što boljem rješenju za našu crkvu. Ozvučenje će biti na probi dok ne vidimo jesmo li zadovoljni. Postigli smo dogovor da platimo kroz godinu dana ako bude odgovaralo.

*fra Zoran Mandić
fra Juro Tokalić*

Božić u našem kraju

Pripremu proslave Božića obilježava ozbiljnost i radosno iščekivanje. Tako je bilo i u našoj zajednici. Misama zornicama, sitnim odricanjima i pokorom pripremali smo dušu, a uljepšavanjem, uređivanjem, kićenjem i pripremanjem naših crkava i domova i na vanjski način smo željeli pokazati slavljenje Božića.

Samo vrijeme proslave Božića bilo je ugodno. Na Polnočki okupilo se dosta vjernika. Misu je predvodio župnik fra Zoran Mandić. Nakon mise okupljeni su se zadržali uz zagrijavanje kuhanim vinom, rakijom, čajem, toplim kiflama iz pekare Tradicija i pečenicom.

Tradicionalno mladi iz Welsa i drugih dijelova Austrije i ove godine su prikupili sredstva za vatromet koji je ukrasio ponoćno nebo iznad „Kotorvaroške Ljetopitice“. Završen je blagoslov kuća i obitelji u našim župama Kotor Varoš i Vrbanjci. Na svetog Stjepana svetu misu u Vrbanjcima

predvodio je našuzoriti biskup dr. Franjo Komarica gdje se okupio veći broj vjernika. Poslije svete mise nastavljeno je druženje s našim biskupom do kasnih večernjih sati a tom prigodom otac biskup je posjetio nekoliko obitelji i blagoslovio njihove domove. Rado je u večernjim satima sa župnikom otišao do Gospine špilje u Baščini i zajednički s nekoliko Baščinaca pomoliose Gospu i zapjevao nekoliko božićnih pjesama. Tom prigodom je blagoslovio obitelj Pranjkovići-Tunje.

Proslavu Božića ne možemo zamisliti bez brige za siromašne i potrebite. Uz naše uobičajene župne akcije i brigu za najugroženije koje uspijevamo zbrinuti preko posebnih donatora i darova koje dobijemo od Kruha sv. Ante, također i pojedinci daruju za siromašne. To je duh Božića.

Viki

Maškare u našem kraju

I ove godine maškare su pokazale veliki interes i zanimanje naših župljana koji su ih uvijek rado ugošćivali. Od petka do nedjelje maškare su obišle mnoge naše župljane od Podbrđa do Vrbanjaca. Pokušali su kratko posjetiti svaki dio naših župa, iako nisu uspjeli zbog vremenskog ograničenja ući u svaku kuću. Gdje god su maškare došle lijepo su primljene i obdarene.

Na pokladni utorak družili smo se u župnoj kući. Svima onima koji su sudjelovali najsrdačnije zahvaljujemo, a i onima koji su nas ugostili. Poprilično rano smo se razišli kućama da odmorni i smireni započnemo nadolazeću korizmu.

Viki

Hrvati u Austriji

Fra Josip Sedlar

XX. stoljeće je obilježeno velikim ratnim stradanjima, ali i raseljavanjem Hrvata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Tako su tijekom i neposredno nakon II. svjetskog rata mnogi odselili u Austriju, a iseljavanje iz tadašnje Jugoslavije nastavilo se i u 60-im i 70-im godinama prošlog stoljeća. Kako su Hrvati odlazili u druge zemlje, tako su za njima odlazili i svećenici koji su među njima željeli očuvati hrvatski identitet.

Mnogo je Hrvata doselilo i u Beč pa je u Beču 1960. godine osnovana Hrvatska katolička misija koja je devet godina kasnije dobila i svoju crkvu na Am Hofu. Od 1971. godine do danas Misijom upravljaju franjevci Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda iz Zagreba.

Hrvatska katolička misija Beč danas broji oko 35 000 Hrvata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Među njima djeluju petorica franjevaca i četiri časne sestre franjevke. Njihova je zadaća, prvenstveno, okupljanje hrvatskih vjernika i pastoralna skrb o njima, a oni, svakako, pridonose očuvanju hrvatskog identiteta među Hrvatima. Hrvati koji pripadaju Hrvatskoj katoličkoj misiji Beč žive na području grada Beča i u okolnim gradovima i selima. Kako preko tjedna rade, vikend im je savršena prilika za okupljanje u crkvi gdje nakon svete mise nastavljaju druženje. Na taj se način, veze između Hrvata u Austriji uspijevaju održati na solidnoj razini. Subotom se u crkvi na Am Hofu održava vjeronauk za sve razrede osnovne škole, tj. za sve koji idu od prvog do osmog razreda. Ti vjeronauci nisu samo priprema za primanje svetih sakramenata, nego su i izvrsna prilika za prakticiranje hrvatskog jezika. Naime, mnogo današnje djece je rođeno u Austriji. Nažalost, mnogi od njih teško govore hrvatski jezik ili ga uopće ne razumiju. Zbog toga je zadaća franjevaca i časnih sestara koji vode vjeronauk da s djecom govore hrvatski jezik kako ga ne bi posve zaboravili. U toj im zadaći

pomažu i djeca koja, unatoč tome što su rođena u Austriji i što pohađaju nastavu na njemačkom jeziku, odlično znaju hrvatski jezik koji su naučili u krugu svoje obitelji. Također, franjevci i časne sestre pomažu ljudima iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine i na mnoge druge načine. U Misiji su organizirane razne skupine, od ministranata, pjevača do Frame i druženja mlađih većih uzrasta.

Važno bi bilo spomenuti i to kako je mnogo Hrvata odselilo iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine u posljednjem desetljeću XX. stoljeća zbog Domovinskog rata. Kada su došli ovdje, poprilično su se snašli. Međutim, obilazeći obitelji u vremenu blagoslova obitelji i kuća, franjevci se često susreću s ljudima koje nostalgija vuče u svoj rodni kraj. Nadalje, stječe se dojam kako ljudi ovdje puno više rade, tj. rade od jutra do mraka kako bi mogli prehraniti svoje obitelji. Sve to odnosi mnogo vremena, a često i do razdora unutar samih obitelji.

Danas se u Hrvatskoj opet događa jedan val raseljavanja i to pretežito mlađih ljudi. Mladi odlaze u inozemstvo u potrazi za boljim poslom, tj. boljom plaćom i boljim životnim standardom. Svatko ima pravo odabratи svoj životni put i državu u kojoj će ostvariti taj svoj san. Što se mene osobno tiče, kako dolazim iz Hrvatske, a i često sam odlazio u Bosnui Hercegovinu (Jajce, Kotor Varoš), a trenutno sam kao franjevac na službi u Beču, mislim da su ljudi u Hrvatskoj i BiH mnogo zadovoljniji (pritom ne želim vrijeđati nikog tko je otišao u inozemstvo), ako ne plaćama, onda životnom. Zašto? Zato jer imaju puno više vremena kojeg mogu provesti u krugu svojih obitelji, dok si ljudi u inozemstvu ne mogu u tolikoj mjeri priuštiti to. Vrijeme je najdragocjeniji dar što smo ga dobili, dar koji se ne može kupiti, nego je to dar kojeg jednostavno treba iskoristiti za ostvarenje vlastite sreće. A to nije ovisno o tome gdje ćemo i kako živjeti, već s kime ćemo živjeti.

fra Josip Sedlar

Prodaja kolača

„Ima ljudi koji imaju malo, a daju sve što imaju. Takvi ljudi vjeruju u život i životno blago i njihove škrinje nikada nisu prazne“ Kahlil Gibran

Žene župa Kotor Varoš i Vrbanjci i ove godine su ispekle kolače koje su ponudile župljanima. Ova prodaja je organizirana kako bi se pomoglo potrebitima u našoj župi. Hvala svima koji su kolače pripremili i darovali, a hvala i onima koji su svojim prilogom poduprli ovo plemenito djelo. Ove korizmene – uskrsne akcije od prodaje kolača i novčanih priloga prikupljeno je 470,00 KM.

U ovoj plemenitoj akciji sudjelovale su: Borka i Mira Juričević, Ankica Verić i njezine kćeri, Janja i Viktorija Barišić, Manda Mandušić, Miladinka Marković, Štefica Kovač, Dušica Stolić, Anda Marić, Jela Sakan, Manda Bujdo,

Jelica Đurić, a svojim novčanim prilogom pomogli su: Anka Jurić, Ana Pezerović, Mato Stipić, Manda Marić, Augustin Vidović te Ana Tomić.

Zahvaljujemo svima na uloženom naporu i pomoći te na sve zazivamo Božji blagoslov.

Viki

Održana godišnja skupština KD "Kruh svetog Ante" Zagreb

Godišnja skupština Karitativnog društva "Kruh sv. Ante Franjevačke provincije Bosne Srebrene" (KSA) Zagreb održana je u srijedu, 15. ožujka 2017. godine u prostorijama Franjevačkog samostana sv. Ilike u Zagrebu.

U radu skupštine sudjelovali su članovi i prijatelji Društva, a neki su se ispričali objektivnim razlozima.

Na samom početku rada skupštine tajnik Marijan Petrović je pozdravio sve nazočne, zahvalio na odzivu, predstavio predloženi dnevni red, koji je jednoglasno i prihvacen. Potom je skupštinom predsjedao fra Stipo Karajica, predsjednik KSA za Hrvatsku.

Tijekom rada prve ovogodišnje skupštine usvojen je zapisnik s prethodne održane skupštine, izvješće Nadzornog odbora o materijalno-financijskom poslovanju, zatim bilješke knjigovodstvenog servisa te osvrt na prošlogodišnji rad i aktivnosti. Usvojene su smjernice glavne zadaće Društva u sljedećem razdoblju, koje je nazočnima predstavio fra Stipo Karajica, te pri tome istaknuo još uvijek dosta teško socijalno stanje mnogih ljudi i ukazao na potrebu humanitarne i sve franjevačke zauzetosti oko ublažavanja nastalih nevolja onih koji se utječu Društvu za pomoć.

Na kraju je zahvalio svim dobročiniteljima, suradnicima i volonterima, posebice onima iz Australije, Njemačke, Austrije, Švicarske i Hrvatske koji još uvijek surađuju i pomažu projekte, a time i nevoljne ljude preko KD "Kruh sv. Ante". Zamolio je sve članove i one koji nisu mogli sudjelovati u radu ove skupštine, na dodatni angažman oko iznalaženja novih dobročinitelja, a time i sredstava (materijalnih i novčanih) za ublažavanje nevolja kod osoba koje se utječu "Kruh usv. Ante".

(PressKSA)

Veliki tjedan

Veliki četvrtak je spomendan Kristove posljednje Večere i ustanovljenja euharistije, kao i svećeničkog reda. Posljednji je dan korizme i početak svetog trodnevlja. Navečer se slavi misa Večere Gospodnje, a prije sv. mise se isprazni svetohranište. Crkvena zvona tada zazvone posljednji put do Vazmenog bdijenja.

Na Veliki petak nema sv. misa ali zato imaju obredi Velikog petka koji se sastoje od Službe riječi (muka), čašćenje Križa (otkrivanje i ljubljenje Križa) i sv. pričesti. Za vrijeme ljubljenja Križa daju se prilozi koji se prosljeđuju preko Biskupije za Sv. Zemlju.

Velika subota je dan koji je spomen na Kristov počinak u grobu. Tijekom dana vjernici dolaze na uređeni grob Isusa Krista i u tijoh molitvi sjećaju se njegove smrti i ukopa.

Vazmeno bdijenje počinje paljenjem i blagoslovom ognja u blizini crkve, te paljenjem uskrsne svijeće od vatre tog ognja. Dok ulazi u zamračenu crkvu, sliku groba, svećenik govori tri puta: „Svetlo Kristovo!“, a vjernici odgovaraju: „Bogu hvala!“ i pale svoje svijeće sa uskrsne svijeće. Potom se čitaju biblijska čitanja, Evandelje, pale se svijeće na oltaru i prvi puta

zazvone zvona od Velikog četvrtka do se pjeva Slava. Vjernike ispunja istinska radost – jer je Krist uskrsnuo i pobijedio smrt!

Sve dane Velikog tjedna mnoštvo je vjernika prisustvovalo svetim misama i obredima koji su pristigli iz Hrvatske i inozemstva. Bilo je zbilja prelijepo vidjeti sjaj svijeća u mnoštvu vjernika.

U dane Velikog tjedna svete mise i svi obredi održani su i u župama Kotor Varoš i Vrbanjci.

Proslava Uskrsa u župama Kotor Varoš i Vrbanjci

Uskrs, najveći kršćanski blagdan, proslavili su vjernici župe Kotor Varoš i Vrbanjci. Na svetim misama okupio se veliki broj vjernika. Ugodno je bilo vidjeti koliko mnoštvo pristiglih iz svih krajeva svijeta a pomalo osjetiti i tugu s pomislom da tako veliki broj vjernika možemo očekivati tek za sljedeće blagdane. Bez obzira na to svi skupa smo se radovali jer smo u zajedništvu osjetili radost Uskrsa čemu smo se veselili. Nakon 40 dnevnog posta i pokore, Uskrs se slavi u krugu obitelji, uz blagoslovljeni doručak, bogat ručak i tradicionalno kucanje jajima.

U župi Vrbanjci na Uskrs kršteno je drugo dijete mala Mateja kćи Slobodana i Ivke Pilići iz Vrbanjaca. Bogu hvala Uskrs smo proslavili svečano, s pjevanjem liturgijskih uskrsnih pjesama. Pjevanje liturgijskih pjesama vodio je Vinko Jelušić uz pomoć Igora Verića. Nakon svete mise bilo je druženje uz tradicionalni izbor najljepše našaranog jajeta. Naravno od tolikog mnoštva prekrasno našaranih jaja teško je izabrati baš „ono“ najljepše. Prvu nagradu za najljepše našarano jaje osvojila je Matija (Stipana) Marić, druga je nagrada pripala Kati Topalović, a treća Mijatu Zeba –Rusovom i četvrta utješna nagrada pripala je Ružici Filipović. Malo nam je kiša pokvarila raspoloženje, ali nismo dozvolili da to utiče na zabave koje su organizirali i sponzorirali za najmlađe Zlaja, Željo i ostali iz ekipe Wels.

Kao i svake godine, za najmlađe je upriličena zabava nosanja jajeta u žlici. Bilo je veselo i zanimljivo gledati ih koliko se trude da im jaje ne ispadne. Najspretniji u nošenju jajeta u žlici su bili: Jana Grgić, Ivona Marković, Adrian Karajica i Nikol Miškić.

Viki

In memoriam - Vlč Pero Čolić

U utorak, 17. siječnja 2017., sahranjen je preč. Pero Čolić, svećenik Banjolučke biskupije.

Najprije je slavljenja Misa zadušnica u župnoj crkvi sv. Roka u Bos. Gradišći, a zatim sahrana u svećeničkoj grobnici na katoličkom groblju „sv. Marko“ u Banjoj Luci.

Koncelebriranu misu i sprovodne obrede predvodio je biskup banjolučki mons. Franjo Komarica, školski kolega pokojnog Pere i generacija od 4 ređenika banjolučke biskupije iz

1972. Zajedno s biskupom Komaricom koncelebriralo je 20-ak svećenika, koji su unatoč veoma teškim zimskim uvjetima stigli na sahranu iz Banjolučke biskupije i susjedne Hrvatske.

Pok. Pero rođen je 16. rujna 1947. u Rujevici, u župi Vrbanjci kod Kotor Varoša, u brojnoj obitelji Nikole Čolića i Kate r. Jurić. Bog je velikodušnost njegovih roditelja koji su donijeli na svijet devetero djece, od kojih je danas samo još troje živih, nagradio duhovnim pozivom za čak troje njihove djece: osim Pere koji postade svećenikom, dvije su mu sestre ostvarile svoj poziv i služenje Bogu kao redovnice u družbi

Klanjateljica krv Kristove. Osnovnu školu pohađao je u Vrbanjcima, a onda je 1962. pošao u sjemenište kao kandidat Banjolučke biskupije. Najprije dvije godine u Zagreb, na Šalatu, a onda u Đakovo, gdje je 1966. i maturirao. Tu je završio i filozofsko-teološke studije koje je morao prekinuti da bi odslužio obvezni vojni rok. Do oltara stigao je 1972. godine, kada je na Petrovo te godine u crkvi otaca trapista Marija Zvijezda zaređen za svećenika po rukama blagopokojnog biskupa Alfreda Pichlera, zajedno s današnjim biskupom mons. Franjom Komaricom i još dvojicom kolega.

Svoju je mladu misu svečano proslavio sa svojom obitelji, župnom zajednicom i brojnim prijateljima u Vrbanjcima 20. kolovoza 1972. Za svoje mlađomisničko geslo uzeo je Isusove riječi „Idite i učinite sve narode mojim učenicima“ u čemu je prepoznao svoju životnu zadaću. Propovijedao mu je ugledni banjolučki propovjednik mons. Petar Pajić. Kao mlađomisnik još je jednu godinu završavao studij u Đakovu.

Duhovna zvanja Svećenici i redovnici

Fra ANDRIJA iz Kotor-a - Ne zna se gdje je i kada rođen, umro je kao banjalučki župnik 4.srpna 1707. Na temelju novijih istraživanja može se zaključiti da je bio učeni da se posebice bavio studijem filozofije. Bit će da je filozofsko-teološki studij završio negdje u Italiji i da je po povratku u domovinu predavao filozofiju u fojničkom samostanu. Naziva se „brat Andrija Bošnjak iz Kotor Varoši, sin Danka i Katarine“. U vezi s njim zapisano je „među najznačajnijim do sada poznatim djelima a na osnovu istraživanja koja je, u okviru projekta Historija društvene misli u BIH, preveo profesor Vladimir Premec u samostanu Fojnica, bilježimo, na prvome mjestu, fra Andriju Bošnjaka – Kotor-Varošanina i njegov obiman kompendij filozofije sa komentarima iz

Aristotolovih spisa:

- Logika
- Komentar Fizici
- Komentar Spisa o nebu i svjetlu
- Komentar Spisa o duši
- Komentar mladih prirodoslovnih spisa i
- Komentar metafizike

Ukupan obim ovog, kompendija je 438 strana i on predstavlja veoma značajno ostvarenje za naše prilike, koje će trebati još detaljnije proučiti i sagledati u svjetlu tadašnjeg stanja evropske i naše filozofije. Na prvi pogled je već vidljivo da se auktor oslanja na vodeće skolastičke mislioci, ali i da ima samostalan odnos prema filozofiji svakoga doba i onog ranije. Ovaj naš, kako sam kaže 'Brat Andrija Bošnjak iz Kotor Varoši, sin Danka i Katarine' zaslužuje svakako našu posebnu pažnju.“

ANDROŠEVIĆ fra Ambrozije – za njega je zapisano „U Jajcu umro fra Ambrozije Androšević dne 16.VII 1914., rođen u Kotor Varošu 1894. Zavjetovan 1912.U Spomenici visočke gimnazije spominje se Androšević Vladimir, rođen u Kotor Varošu 7. ožujka 1894. koji je na ovoj gimnaziji završio jedan razred. Dakle, godina rođenja mu se poklapa s godinom rođenja gore spomenutog Ambrozija, ali se ipak sa sigurnošću ne može tvrditi da se radi o jednoj istoj osobi.

Fra ANTUN iz Kotor-a – „Umro u Provinciji našoj god.1720.“

Fra BLAŽ iz Kotor-a – Godine 1675.u vrijeme trajanja kapitula Bosne Srebrenе u Fojnici, određuje se da će nadzor nad konjušarima imati, pored ostalih „P/ater/ Blasius à Cottor.“

FRANJIĆ Ivan, fra Ivan - Rođen na Baščini 21. listopada 1943. od oca Ante i majke Anice rođ. Stipić. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom, filozofsko-teološki studij u Sarajevu. U Franjevački red stupio je 14. srpnja 1963. za svećenika je ređen 29. lipnja 1970. Bio je župni pomoćnik u Dubravama, Beogradu, Jajcu, Dobretićima i Varešu te župnik u Sanskom Mostu i od srpnja 1982. u Kotor Varošu, gdje je sagradio vjerouaučnu dvoranu, podružnu crkvu u Zabrdju i započeo graditi novu župsku crkvu.

S. Kovačić, Katolici u kotorvaroškom kraju, Svjetlo riječi, Sarajevo, 1989., str. 163.- 164.

Iz našeg pera Gospi Sokoljskoj

*I U DOBRU I U ZLU
TI SI UVIJEK BILA TU
GOSPE SOKOLJSKA
DOK SMO IŠLI U KOLONI
MISLILI SMO NIKAD VIŠE
UZ VINIŠĆE
PUSTITE ME IZ KOLONE
DA POLJUBIM STARU MAJKU
DA PONESEM BUSEN ZEMLJE
DA PONESEM GRUDU BOSNE
SA SOBOM
SAD SMO OPET TU*

*ZIMA JE I RUKE NAM ZEBU
ISPLATIO SE NAŠ
POGLEĐ PREMA NEBU
DOŠLI SMO DO NAŠE CRKVE
SPASILI SMO DUŠU SVOJU
AKO DOĐEŠ NA ROKOVO
RIJEŠIO SE SVOJE MUKE
AKO IDEŠ UZ VINIŠĆE
SPAS TI JE NA DOHVAT RUKE
OPANCI SU NA ĆUPRIJI
PEREM NOGE NA BOBASU
SAD ĆU DOLE NIZ VRBANJU*

*KOTLINA JE U MOM GLASU
I U DOBRU I U ZLU
TI SI UVIJEK BILA TU
HVALA TEBI GOSPE SOKOLJSKA!*

Mato Kljajić Pejavčić

Razgovor sa fra Mijom Džolanom

Fra Mijo, recite nam malo o sebi, gdje sad boravite?

Od jeseni 2016. nalazim se u Franjevačkom samostanu Rama-Šćit. Obnašam službu župnog vikara, a uz to pomažem upravi samostana oko specifičnih zadaća našeg samostana: primanje hodočasničkih grupa, održavanje jednodnevnih duhovnih obnova u Kući mira, duhovno-kulturno upoznavanje hodočasnika i turista sa znamenitostima Samostana u Rami, kao što su galerija na otvorenom (Ramski križ, Posljednja večera, Diva Grabovčeva, Ramska majka...), Umjetnička galerija „fra Ljubo Lucić“, Povijest Gospina svetišta, Etnografski muzej itd.

Što vas veže za Kotor Varoš? Bili ste kapelan, razlika nekad i sad?

Za Kotor Varoš me vežu iskrena prijateljstva s dosta Kotorvarošana i najlepše uspomene na kratki boravak i rad 1984/1985., kada sam bio kapelan u Kotor Varošu. Već tada sam povlačio paralele između Kotor Varoša i mog rodnog zavičaja Rame. U BiH su ova dva zavičaja Hrvata mentalitetom, odnosom prema radu, uopće vrjednotama života, ponosnoj pripadnosti hrvatskom narodu i Crkvi najsličniji. Zato sam valjda vrlo brzo u Kotor Varošu bio kod kuće, kao što su fratri iz Kotor Varoša zavoljeli Ramu kao svoj zavičaj.

Danas? Nešto je zacijelo od tih duboko usađenih vrjednota naših zavičaja ostalo u ljudima kamo god oni pošli ili bili silom otjerani.

Treba registrirati silne promjene u životu Kotorvarošana, koje su pokrenute iz dva izvora: jedan je svakako rat i posljedice rata u vidu stradanja ljudi i uništavanja svih dobara, potenciran još nepravednom i neučinkovitom dejtonskom strukturu države BiH.

Ne treba zanemariti još jedan dugoročni izvor promjena, koji se reflektira na budućnost malih zajednica i naroda: to je globalizacija koja u sebi ima dobre elemente kad bi se radilo o

njegovanju univerzalnih prava i jednakosti, globalnom etosu, globalnoj solidarnosti... No, ta globalizacija kod nas realizirana u okviru političko-ekonomskog projekta EU nije uvijek prijateljski raspoložena prema očuvanju identiteta malih naroda, što više prepusta da se osnaže profiterske tendencije jakih, koji onda u nekom modernom janjičarskom stilu usisavaju u svoje ekonomije mlade i osobito kroz braindrain obrazovane ljude.

Nisam ipak pristaša nikakve bolesne nostalgije niti pretjeranog skepticizma. Mi kršćani vjerujemo da se iz svih tragedija i svih životu nesklonih struktura može i treba izići kao pobjednik.

Bili ste u Kotor Varošu zadnjih godina, vidjeli ste borbu naših svećenika da ponovo obnove crkve, župne kuće i drugo. Zašto to kad se ljudi ne vraćaju?

To je doista velika dilema. Ne radi se tek o racionalnom ili neracionalnom trošenju materijalnih finansijskih sredstava ulaganjem u objekte koji bar za sada nisu primjereno iskorišteni niti objektivno potrebi.

Ipak i ovi da ih nazovem „suvišni“ objekti imaju svoju ulogu: duhovnu, psihološku, političku.... Kada neku zajednicu snađe tragedija, koja je gurne na rub nestanka, tada postoje dva odgovora na tragediju:

Prihvatići tragediju kao konačni poraz i u svim segmentima života spustiti, srozati kriterije na najnižu razinu ili podići kriterije na višu razinu od prethodne i tako postaviti visoko ljestvicu, koja angažira sve i ne da ni pojedincu ni zajednici da se uruši u beznade, da boluje u samosažaljenju, a osobito ne dopušta da ga zlo definira i paralizira.

Treba pokušati ta nastojanja obnove čitati kao buđenje zdravog ponosa i nade. Čudesna su i duboka iskustva ljubavi prema zavičaju: nekad ga ljudi zamrže jer im ta mržnja opravdava bijeg i izostanak zauzetosti, dok kod drugih ljubav prema zavičaju prevladava sve strahove i mržnju i vraća čovjeku radost i elan u životu.

Kad pogledate skupove Kotorvarošana u zavičaju na primjer za Rokovo i u inozemstvu osjećamo kako je ljubav nadjačala strah, što je osnovna vizija Evangelja.

U kotorvaroškom kraju prije rata bilo je preko 10.500 vjernika, a sada nasima jedva 300. Što biste savjetovali nama koji smo ostali ovdje, posebno mladima?

Ima tu dosta mogućih odgovora. Uvijek sam kod dijeljenja savjeta o ovim pitanjima nastojao paziti da oni ne budu puka demagogija, manipuliranje ljudskim osjećajima i sl. Mladi ljudi su po prirodi mobilni, a naša civilizacija potiče mobilnost i u dobrom i u destruktivnom smislu.

Destruktivno bi bilo na primjer ako bi mladi osjećali da su ostankom u Kotor Varošu nešto bitno izgubili u odnosu na vršnjake koji žive u zemljama izobilja i zabave, ali i ubitacne dosade.

Odgovor na to mogao bi biti da je centar svijeta za svakog čovjek onđe gdje je našao smisao života... a smisao najčešće ne ide s obiljem već dapač s borbom kako ostati uspravan, potvrđivati život i u nepovoljnim uvjetima. Dobro se prisjetiti kao je Majka Terezija odgovorila gdje je za nju centar svijeta: onđe gdje je susrela Isusa, a to su siromasi u Kalkuti. Mi dakle neovisno o vanjskim okolnostima ipak živimo od nekih bitnih susreta koji su dali smjer životu.

Do prošle godine bili ste ravnatelj franjevačkog Instituta za kulturu mira u Splitu. Koja je svrha tog Instituta? Možete li nam to malo pojasniti?

Franjevački institut za kulturu mira u Splitu osnovan je 1996. kao jedna zajednička institucija svih franjevaca i franjevki RH i BiH, kasnije i Crne Gore na kojem će se duhovno, znanstveno i kroz angažman našoj ukupnoj javnosti nastojati u duhu sv. Franje, Evandželja i Drugog vatikanskog koncila promovirati pitanja pravde, mira i integriteta stvorenja. To su sve aktualne teme, a u neke projekte kao što je INTERAKTIVNA EKO-KARTA RH i BiH mogu se i svi zainteresirani uključiti, što osobito preporučujem članovima i simpatizerima Frame. Zanimljive stvari možete otkrit na

stranici našeg Instituta:
www.franjevacki-institut.hr

Napisali i objavili ste dosta tekstova i članaka, dugo se družite s knjigom, koja je Vaša poruka posebno mladima danas trebaju li se mladi ljudi obrazovati i s knjigom družiti?

Kamo god ispružiš ruke i pokreneš mozak bilo prema makrokozmosu bilo prema mikrokozmosu (duše i života) možeš naći čudesne tragove Ljubavi i Logosa. Mi kršćani držimo da je ta Ljubav osoba, Bog. I to ne Bog straha već, kako nam ga je Isus pokazao, Bog ljubavi, radosti i života.

To Kantovo zvjezdano nebo nad nama i moralni zakon u nama daju ljudima svih vremena orientaciju. Zato nema dileme, treba biti otvoren spoznaji, čitanju, istraživanju, čuđenju, divljenju i na koncu zahvalnom ophođenju prema svoj Božjoj zbilji, osobito najčudesnijem Božjem stvorenju: čovjeku.

Smatrate li da se kao svećenik ne bi trebali baviti političkim temama nego isključivo se baviti načelnim pitanjima? Trebaju li se uopće svećenici „uplitati“ u politiku?

Na ovo pitanje ne mogu jednoznačno odgovoriti sa da ili ne.

Isus nije zamislio Crkvu kao povijesni politički pokret. Crkva je sakrament, prostor Duha u kojem ljudi čineći pravdu i ljubeći čak i neprijatelje očekuju Kraljevstvo Božje, kao konačni Božji dar i dolazak Spasitelja na koncu, finalu svih vremena.

To je smisao Crkve i kršćana. Niti se može Crkva niti ijedna povijesna politička tvorevina proglašiti Kraljevstvom Božjim. Kad god se to pokušalo te su tvorevine postajale totalitarne, fanatične, netolerantne i donosile su ljudima velike tragedije. Svećenicama je obveza navještati Kraljevstvo Božje, kraljevstvo pravde, ljubavi i mira kao kritički korektiv svih povijesnih sustava. Ako je to politika, onda je ona obvezatna angažiranim kršćanima. To najčešće znači biti na strani malenih, siromašnih, a takav žito nosi radost i nije bezopasan.

Iza Vas stoji jedno bogato životno iskustvo čovjeka. Koliko ste na tom svom putu ostvarili sebe i je li to život kakav ste željeli?

Ako bi ovo pitanje sugeriralo svađenje neke životne bilance, onda mogu načelno razmišljati kroz tri bitne natuknice koje definiraju svaki život: Zahvalnost, odgovornost i sreća. Što se tiče zahvalnosti puno je ljudi kojima sam zahvalan. Što čovjek ide dublje u godine tim postaje svjesniji kako je sve bitno u životu primio kao dar.

Tako s posebnom zahvalnošću primam i činjenicu da sam većinu života proživio kao fratar. Biti fratar, posebice u Bosni Srebrenoj veliki je privilegij. Sociolozi tvrdeda fratri ovdje u našem narodu imaju silan društveni kapital koji se ogleda u povjerenju, emotivnoj blizini, iskrenosti u odnosima prema svom puku, određenoj sudsbinskoj, skoro obiteljskoj povezanosti, čemu svjedoči još uvijek aktualan atribut kojim se imenuje fratra u Bosni kao „ujaka“.

Odgovornost: Ova upućenost fratra i hrvatskog naroda jedne na druge nosila je sa sobom i veliku odgovornost. Nekad smo igrali sve bitne uloge u narodu od prosvjetitelja do političkih narodnih tribuna.

Danas se naša uloga izmijenila, ali ništa manje nije važna ako prihvaćamo da zdravlje duše i duhovna higijena određuje bitno sudbinu svake zajednice i naroda. Odgovorni smo za zdravu duhovnu hranu, ponajprije da svoj narod ljubimo ne da njime manipuliramo, što je danas pitanje ozbiljnog razlučivanja i samokritike,

Što se tiče sreće, osjećajaispunjenosti života ili nekih zvjezdanih trenutaka života mogu potvrditi slijedeće: kad god sam uspio zaboraviti ili potisnuti svoj ego i kad sam nosio bar jednu dionicu križ nekog druga, to se kasnije očitovalo kao najvrjedniji dio života. Zato ostaje i kod mene žal štotakvih zvjezdanih trenutaka nije bilo više.

To potvrđujeda se pravac

samopotvrđivanja sastoji u Isusovom modelu sreće :biti čovjek za drugoga.

U ova stresna vremena sve veći broj ljudi pokušava pronaći mir putem određenih duhovnih tehnika i odlazeći na razne seminare gdje se govori o nekim novim pobožnostima. Možete li povući paralelu između tih pobožnosti i naše lijepo bosanske franjevačke pobožnosti.

Doista je na tzv. duhovnom planu došlo do nemale zbrke. U tu zbrku ugrađeno je nekoliko fenomena suvremenog doba u kojem se kao bitna oznaka vremena nameće kultura izbora. U new-age konceptu duhovnosti svatko je „svoj majstor“ koji kao u trgovini uzima s police religijske ponude što mu odgovara. Tako se često miješaju elementi posve različitih religijskih koncepata sreće i spasenja, Boga i čovjeka, pogotovo istočnjačkih i politeističkih tradicija. Kad se k tomu pribroje razni šarlatani i manipulatori nestabilnim ljudskim psihama te se ponude kao iscjelitelji i spasitelji dobivamo dosta dramatičnu sliku razine duhovnosti u našem puku.

Zato svakako treba i našoj zdravoj tradicionalnoj duhovnosti pronaći zaboravljeni bisere iskustva čovjeka s Bogom ljubavi, sa Isusom Kristom.

Moramo biti izravniji u čuvanju ljudi od šarlatanske i manipulatorske duhovnosti, koja prenaglašava strah, krivnju, koja od

znanstveno protumačivih psihičkih fenomena sugestije, neuroza, gubitka smisla pravi instrumente za manipulaciju. Bitno im je čovjeka uvjeriti kako je čak i bez osobne krivnje izgubio Božju milost. Tada u priču upada manipulator, guru, kao spasitelj, koji poznaje tehnike ozdravljanja, stvara si logikom obmane imidž svemoći, što samo uvećava manipulacijsku moć na mase ljudi.

Ti ljudi nažalost nikada ne ozdravljaju , već postaju sve ovisniji o svojim guruima i postaju nesposobni objektivno sagledati svoju stanje, te često se i sami pretvaraju i misionare tmurnih duhovnosti, kao da Evangelije nije radosna vijest.

Svjedoci smo sve većeg egzodusu mladih ljudi pa i čitavih obitelji u inozemstvo. Mnogi od njih govore da idu za boljim životom. Što biste mogli reći o tome?

Na sceni je jedan proces koji se najbliže može opisati pojmom krađa velikih, gospodarski moćnih naroda i država, te multinacionalnih korporacija, koje iz malih naroda, hendikepiranih ratom, uništenim gospodarstvima i tradicijom totalitarnih režima izvlače ne više prirodne resurse već ono što je najvrjednije mlade ljude, osobito školovane i mlade obitelji. Treba činit sve da se ovaj proces obrne u drugom smjeru, smjeru ponovnog otkrivanja ljepote svog starog zavičaja.

Što biste na kraju ovog kratkog razgovora poručili čitateljima?

Možda bi u ovo vrijeme dezorientacije i manjka poetično-kreativnog odnosa prema životu dobro bilo razmisliti o dubini poruke Evanđelja:

"Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga; a tko izgubi život svoj poradi mene, taj će ga spasiti" (Lk 9, 24). Ako ne ovdje, gdje? Ako ne sada kada? Ako ne ja, tko?

Razgovarala Viki

Banjalučki trapisti (28)

Navršilo se 140 godina od dolaska prvih trapista u Delibašino selo kod Banjaluke i 100 godina od smrti osnivača samostana Marija Zvijezda oca Franza Pfannera. Ove godišnjice povod su da se opet progovori o njima i njihovim velikim zaslugama za sveukupni razvoj Banjaluke i njenog kraja. Nažalost, riječ je o zaslugama koje su proteklih desetljeća premalo vrednovane i zaboravljene.

Novi superior otac Tiburcije

Smrću o. Flavijana Marija Zvijezda ostaje bez poglavara.

Novim superiorom samostana biva imenovan 1957. godine o. Tiburcije Penca. Novi superior rođen je 20. siječnja (januara) 1919. godine u Tržiću, Kostanjevica na Krki u Sloveniji. Godine 1931. ušao je u trapistički juvenat. Školovanje je u cijelosti završio u Mariji Zvijezdi. Zaređen je za svećenika 14. svibnja (maja) 1944. godine. Nakon izlaska iz zeničkog zatvora 1951. godine bio je kratko vrijeme i upravitelj župe Zavalje kod Bihaća.

I druga braća vraćaju se polako u svoj samostan, ali i dalje ne nazire se kraj zala za Mariju Zvijezdu. Kroničar bilježi 1961. godine: "Nova nacionalizacija protegnuta je i na naš samostan, koji je tako ostao i bez svojih najskromnijih prostorija. Mi smo u svojim regularnim potrebama zaista pravi sirotani ako se usporedimo s bilo kojom kućom na svijetu."

Pokušaj obnavljanja proizvodnje sira

Bilo je pokušaja da se situacija promijeni. Naime, u Mariji Zvijezdi je

5. travnja (aprila) 1961. godine načinjen zapisnik u kojem стоји: "Preč. g. Tiburcije Penca je obrazložio prisutnima ponude glede pravljenja sira sa strane narodnih vlasti kako ovdje u Banjaluci tako i u Belju. Prema dosadašnjim razgovorima sa vlastima, mogli bi trapisti raditi u državnom poduzeću, čime bi dobili plaću, socijalno i neke procente. Superior dalje veli da je tražio poništenje zadnje nacionalizacije i vraćanje 100 dunuma zemlje. Međutim vlasti ovdje u Banjaluci pristaju na vraćanje zemlje, ali su velike poteškoće glede ukinuća zadnje nacionalizacije. Generalni direktor u Belju veli da bi se i o poništenju zadnje nacionalizacije dalo nešto učiniti tek onda kada bi s naše strane dali nešto državi (preuzeli pravljenje sira)."

Započeli su pregovori između samostana i mljekare u Banjaluci

Nakon saznanja da bi se mogla obnoviti proizvodnja sira, u javnosti je zavladala prava euforija. Vidljivo je to i iz "Krajiških novina" od 27. studenoga (novembra) 1961. godine, koje pišu: "Iščekivanja su se ispunila: Trapist na našoj trpezi. Premda se dugo govorilo o

mogućnostima ponovne proizvodnje pravog trapističkog sira, po kome je nekada Banjaluka bila poznata, ipak je vijest nosila u sebi prizvuk senzacije: Stari sir će se proizvoditi! Poslije toliko godina s etiketa sireva 'a la trapist' ono 'a la' će nestati. Sir koji će proizvoditi banjalučka mljekara biće zaista pravi, originalni trapist, 'sir nad sirevima', kojim se kulinari zaklinju i o kome se u gastronomskim priručnicima govori sa dužnim poštovanjem. Tradicija se nastavlja. Stariji Banjalučani dobro poznaju istoriju trapističkog sira.

Sjećaju se oni velikog manastira i njegovih žitelja, koji su već 90 godina proizvodili čuveni sir vješto čuvajući da ne odaju tajnu recepta. Sva nastojanja da se recept otkrije nisu uspjela. Uvijek je siru 'a la trapist' nešto nedostajalo, nikada nije bio onaj pravi koji je stekao slavu u svijetu. Ali, svijet nije bio bez trapista. Jer, poznati sir se nije proizvodio u Delibašinom Selu, nego još u jednom mjestu, u Mont de Ša u Francuskoj. Ali što znači jedan jedini proizvođač za sve naraslijje potrebe tržišta? Ideja da se nađe novi sporazum s trapistima iz Francuske učinila se dobrom. Punu godinu dana ljudi iz banjalučke mljekare pregovarali su s redovnicima i na kraju sklopili sporazum. Iz Francuske su stigla dva redovnika koja su već počela s probnom proizvodnjom sira. Kako je organizirana proizvodnja? Dakako, redovnici i dalje ljubomorno čuvaju tajnu recepta: Nema novaca za koje bi recept prodali. Pa kako će se onda odvijati ta kooperacija? Kako je moguće organizirati proizvodnju a da se 'sveta tajna' koju trapisti vjekovima čuvaju ne otkrije? Problem je riješen na jedini mogući način: Sir će se proizvoditi u podrumima samostana gdje se nekada proizvodio. Proizvođači sira biće uglavnom redovnici, a pomagat će im radnici iz mljekare, uglavnom kao ispomoć. U neku ruku biće to jedan od pogona mljekare, ekonomski jedinica, u kojoj će redovnici zarađivati prema

Priredio: mons. Ivica Božinović

učinku kao i ostali članovi kolektiva. Što nova proizvodnja donosi banjalučkoj mljekari? Mnogo. Prije svega, moderni kapaciteti koristit će se mnogo bolje, zalihe mlijeka koristit će se na najbolji mogući način. Što se tiče plasmana, o njemu izgleda ne treba voditi velikog računa, jer neko reče: Trapist se sam prodaje. U svakom slučaju, oživljavanje tradicije u proizvodnji trapističkog sira veliki je poduhvat kolektiva mljekare i svih onih koji su kolektiv mljekare podržali u njihovim nastojanjima. Probni kontingenti novog sira, kažu u mljekari, biće pušteni u prodaju već sljedećeg mjeseca. Na pomolu je veliki događaj za banjalučko mljekarstvo."

Tajne

No, uskoro su se probudili "čuvari revolucionarnih tekovina". Već sljedećeg mjeseca zaredali su se naslovi o trapistima koji "mistrovaju" proizvodnju svoga sira, ponovno "podižu glavu" i sl. Kroničar bilježi: "Mistrovacija - glasili su takvi i tome slični mizerni natpisi. Oni su se redovito pojavljivali u štampi, sve dok nije sve njih Tanjugov podlistak od 12. prosinca (decembra) okrunio." O čemu se radi? Naime, vrhunac kampanje protiv suradnje s trapistima u proizvodnji njihova sira bila je vijest koju je Tanjug objavio 12. prosinca (decembra) 1961. godine, a prenijelo ju je i "Oslobodenje" pod naslovom "Nema tajne u proizvodnji sira trapista". Mišljenje stručnjaka Instituta za mljekarstvo FNRJ Beograd 11. decembra 1961. (Tanjug) je da proizvodnja sira trapista ne predstavlja danas nikakvu tajnu, ističu stručnjaci Instituta za mljekarstvo FNRJ, jer je tehnološki proces pravljenja ovoga sira poznat ne samo u Francuskoj i kod nas, već i u drugim zemljama. Kao naučni dokument kod nas, koji pobija svaku mistiku, stručnjaci ovog instituta navode detaljno opisan tehnološki postupak koji je dao redovni profesor beogradskog univerziteta dr. Obren Pejić. Prvi trapist, kao što je poznato, proizveli su redovnici trapistanskog reda u samostanu Por disali (Port du Salut) u Francuskoj, odakle je prenesen, dolaskom ovih redovnika, u samostan Marija Zvijezda kod

Banjaluke. Međutim, s razvojem tehnologije, podvlače stručnjaci, proizvodnja trapista je već odavno izašla iz manastirskih zidina, u koje više niko ne vjeruje da će se vratiti... Reagirajući na vijest da je banjalučka mljekara, mimo naših oko 500 stručnjaka za mljekarstvo, zatražila pomoć dvojice francuskih redovnika-trapistanaca, suradnici Instituta za mljekarstvo FNRJ ističu da u našoj zemlji, pored ovog suvremeno opremljenog instituta, postoje tri tehnološka fakulteta s mljekarskim smjerom, zatim šest poljoprivrednih fakulteta i oko pedeset modernih mljekara, koji zajednički veoma uspješno rade na obogaćivanju asortimana mlijecnih proizvoda i poboljšanju njihovog kvaliteta.

Redovnici iz Francuske su došli. Obučili su svoju subraću iz Marije Zvijezde. Proizvodnja je započela u Novoj Topoli, nekadašnjoj trapističkoj sirani. Kroničar piše: "Ličnim zalaganjem direktora D. Đurića i njegovim povjerenjem u našu vještinsku došlo je definitivno do toga rada i uspjeha. Dana 9. prosinca (decembra) 1961. godine bi priređena probna zakuska degustacija 15 kom. sira napravljenih već prvoga dana."

Međutim, ovaj pokušaj je ubrzo propao. Nije ni čudo, jer što su tolike vrhunske stručnjake za mljekarstvo i sirarstvo mogli naučiti "zatucani" trapisti! Samostan je u rujnu (septembru) 1963. godine doživio veliku čast i radost da ga zajedno posjeti banjalučki biskup, mons. Alfred Pichler i njegov prijatelj, pravoslavni episkop banjalučki, preosvećeni gospodin Andrej Fruščić. Ova posjeta bila je veliko ohrabrenje za redovničku subraću u njihovoj borbi za opstanak!

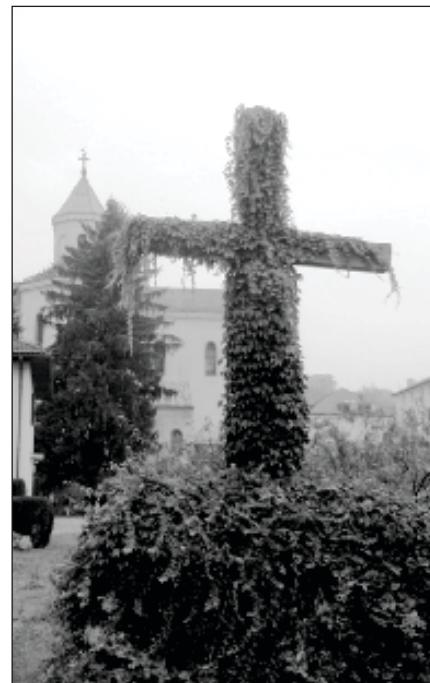
O. Fulgencije novi opat Marije Zvijezde

Brojno stanje u samostanu donekle se stabiliziralo i zajednica redovnika u Mariji Zvijezdi zamoli vrhovno vodstvo svoga reda da smije izabrati sebi opata. Bilo im je dopušteno. Nakon trećeg kruga glasovanja izabrali su 27. listopada (oktobra) 1964. godine o. Fulgenciju Orača. Tako je don Fulgencije postao

četvrti opat Marije Zvijezde. Imao je tada 61 godinu. Opatsku posvetu primio je 1. studenoga (novembra) od banjalučkog biskupa mons. Alfreda Pichlera. Svečanosti su uz brojne vjernike i goste, nazoočili i predstavnici pravoslavne crkve.

Don Fulgencije rođen je 28. listopada (oktobra) 1904. godine u selu Gredice u Hrvatskom Zagorju. Kršten je u župi Klanjec i na krštenju je dobio ime Mirko. U Mariju Zvijezdu došao je s petnaest godina i u suknari se obučavao za tkalačkog radnika. Među oblate Marije Zvijezde primljen je 12. veljače (februara) 1921. godine. Humanističku gimnaziju i filozofsko-teološke studije završio je u Mariji Zvijezdi. Za svećenika je zaređen 30. srpnja (jula) 1933. godine. U samostanu je obnašao dužnosti kantora, magistra novaka i voditelja svećeničkih duhovnih vježbi.

Z a m j e n i k o m o p a t a Bonaventure Drugog i na toj dužnosti ostao do proljeća 1946. godine, kada odlazi na Generalni kapitol reda u Francusku. U inozemstvu ostaje do 8. rujna (septembra) 1963. godine. Povratkom iz egzila postao je prior samostana. U lipnju (junu) 1964. godine imenovan je superiorom Marije Zvijezde i tu dužnost vršio je do izbora za opata.

Nastavit će se...

Imena i imendani

Kornelije je latinsko ime; Cornelius prvotno znači onaj koji pripada starorimskom Kornelijevom plemenu. Sama riječ dolazi od imenice cornu i znači rog, krilo vojske,luk, lijevak od roga, (frigijska) svirala. Drugi drže da je imenu izvor riječ cornum, koja znači dren (drijen), drenovina, koplje od drenovine. U hrvatskom su jeziku oblici ovog imena: Kornelij, Koljo, Koro, Korno, Kornel, Nelo, Nelko...; zatim Kora, Korica, Kornelijica,Korna, Kornica, Lilica, Lilika, Nelija, Nelica, Nelka...Sveti Kornelije bio je papa i vodio je Crkvu dvije godine (251.-253.). U njegovo se vrijeme u Rimu uvelike raspravljaljao o pitanju otpadnika (takozvani "lapsi") od kršćanske vjere. Bučna je manjina zastupala mišljenje da takvi ne mogu dobiti sakramentalno oproštenje toga grijeha niti se smiju ponovno primiti u crkvenu zajednicu. Kornelije s većinom zastupa blaže mišljenje: otpadnici, nakon primjerene pokore, mogu dobiti sakramentalno odrješenje i ponovno postati članovima Crkve. O istom pitanju Kornelije piše u tadašnja kršćanska središta Aleksandriju, Antiohiju i Kartagu. To je još uvijek vrijeme kad rimska vlast progoni kršćane. Car Gal protjerao je i Kornelija izvan Rima, gdje je, čini se prirodnom smrću, umro godine 253. Spomandan mu je 16. rujna.

Krispina Ime se pojavljuje u muškom i ženskom rodu: Krispin, Krispina i uizvedenicama: Krispo, Pino, Krispa, Pina, Pinka, Ina, Inica, Inka. Korijen mu je u inskoj riječi crispus - kovrčav, kudrav, kovrčave kose. Sveta je Krispina u kalendaru 5. prosinca.

Istog je datuma i svetica slična imena Kristina. Krispina je mučena i usmrćena zbog vjere. Osudio ju je prokonzul Anulin 5. prosinca 304. u mjestu Tebessa u Numidiji (Alžir). Osobito je (bila) štovana u Africi, ali i na Zapadu. Poznat je njezin mozaik u Raveni. Sačuvana su i dva govora svetog Augustina Krispini u čast. U kalendaru je i sveti Krispin 25. listopada, malo poznati mučenik s početka 4.stoljeća.

Kristina je inačica imena Kristijana, koje je ženski oblik imena Kristijan, latinski Christianus. Latinsko je ime vezano uz grčku riječ hristiáos, hrvatski kršćanin. A sve dolazi od imena Krist (Isus Krist). Naziv Krist je u prvoime značenju naslov, a tek poslije postaje ime. Grčka riječ christós znači pomazan, onda Pomazanik. U hebrejskom je tomešiha, otuda -Mesija.

Dakle, Krist i Mesija su istoznačnice. Naziv kršćani (latinski christiani) za sljedbenike Isusa Krista pojavljuje se već u apostolsko vrijeme, i to prvi put u Antiohiji, glavnom gradu tadašnje Sirije ("...te se u Antiohiji učenici najprije prozvaše kršćanima", Dj 11, 26). Danas je ime dobilo mnoge oblike: u ženskom rodu Kristinka, Kristana, Kristijana, Krista, Kristeta, Kristica; u muškom rodu Kris, Kriste, Kristo, Kristan, Kristijan, Krist. Mnoge svetice nose ovo ime. Sveta Kristina Spoletska ima spomandan 13. veljače. Malo kad je u običnim kalendarima. Rođena je godine 1435. u mjestu Porlezza kod Luganskog jezera (južna Švicarska). Otac joj je bio liječnik. Rano se udala i ubrzo obudovjela. U početku je živjela lakoumno, a onda je pristupila Trećem redu svetoga Augustina i pritom uzela ime Kristina. Nastavila je život pokore i djelotvorne ljubavi prema bližnjima. Umrla je 1456. u Spoletu, sjeverno od Rima. Druga je sveta Kristina mučenica u Perziji, u 6. stoljeću; spomandan joj je 13. ožujka. Treća, najpoznatija, jest sveta Kristina iz Bolsena. Najvjerojatnije je podnijela mučeništvo godine 304., za vrijeme Dioceziana u Bolenu (sjeverozapadno od Rima). Život joj je isprepletan mnogim legendama. Prikazuje se sa znakovima mučeništva: mlinskim kamenom ili s dvije strelice.

Spomandan joj je 24. srpnja. Istog je datuma spomandan još jedne svete Kristine, rođene godine 1150. u Brustemu(Belgija). Zato je zovu Kristina Belgijска. S 15 godina ostala je bez roditelja, a cijeli ježivot bolovala. Umrla je godine 1224. u samostanu svete Katarine u St-Trondu. Tijelo joj počiva u tamošnjoj redemptorističkoj crkvi. Kalendari donose još jednu svetu Kristinu 15. prosinca (trebalo bi stajati Kristijana!). Riječ je o svetoj Kristijani Gruzijskoj. Živjela je u 4. stoljeću u Gruziji, kao zarobljenica. Svojim kreponsim životom, znanjem i čudesnim djelima privela je kršćanstvu kraljevsu obitelj i mnogo puka. Časte je napose Gruzijci i Armenici. U Europi je postala poznatija kao zaštitnica redovničke družbe "Sestara svetog djetinjstva Isusa i Marije", koju je godine 1807. utemeljila Victoire de Méjanés za odgoj ženske školske mladeži. Nije poznata ni sveta Kristina kojoj je spomandan 5. prosinca (isti je dan i svetica sličnog imena -Krispina!).

Ova je sveta Kristina rođena u Engleskoj godine 1097. Nakon prisilne udaje pobegla je od muža i u mjestu Markyate osnovala neku vrstu redovničke ženske zajednice. Tu je umrla godine 1161. Ima i nekoliko svetih Kristijana.

U kalendaru se malo kad nađu, jer su istoga datuma u prednosti poznatiji sveci. Sveti Kristijan patrijarh u Antiohiji, mučenik, živio je u 12.stoljeću; spomandan mu je 18. svibnja. Sveti Kristijan, cistercit i biskup, misionar u Pruskoj u 13. stoljeću; ima spomandan 4. prosinca Kristofor. Skupini s Kristijanom i Kristinom pripada i simbolično ime Kristofor,sastavljen od grčkih riječi Hristos (Krist) i fero (nosim), dakle Kristo-nosac. Svetoga Kristofora slikaju kao diva koji, opirući se o golemi zeleni štap, nosi na ramenu, prekonabujale rijeke, Dijete (Isusa).

To je ilustracija jedne od mnogih legendi koje okružuju ovaj svetački lik. U kalendaru je 25. srpnja. Zaštitnik je od nagle i nepripravne smrti,patron splavara i brodara, putnika i hodočasnika, a u naše se vrijeme štuje kaopatron automobilista. Skraćeni su oblici imena Kristo, Kristof.

Vi pitate, fra Juro odgovara

KRIŽOBOLJA (lumbago)

Uvijek sam bio zdrav, ali me u zadnje dvije godine često zaboli u križima i osjećam nepodnošljive bolove. Dijagnoza je lumbago. Kakva je to bolest, je li opasna i ima li lijekovitih biljaka kojima bih se mogao ljeićiti i izljeićiti jer sam alergičan na mnoge

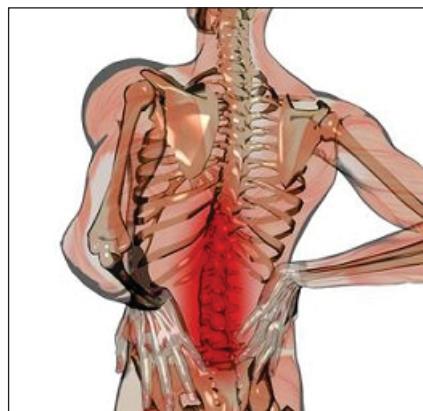
ODGOVOR

Križobolja ili lumbago spominje se još u Starom zavjetu (Ezekiel 21, 11). To je nagla pojava boli u lumbosakralnom području (križima) uz ograničenje kretnji kralježnicom i napetost mišića uz nju. Oblik je degenerativnog reumatizma gdje pogoršavajuće promjene zahvaćaju donji, slabinski dio kralježnice. Najprije počinju na diskovima (jastučicima koji dijele dva kralješka) koji se troše, a ne obnavljaju se, te više ne mogu zaštiti kralješke. Razmak između kralježaka se smanjuje, dolazi do promjena na pokrovnim plohamama trupova kralježaka, ojačava i umnožava se kost, nastaju šiljci (osteofiti) i dolazi do pritiska na okolna tkiva i korijene živaca. Sve te promjene dovode do nastanka bolova u slabinskem dijelu kralježnice, do zakočenosti i do poremećene funkcije pa govorimo o bolnim križima. Ako traje dulje od tri dana, svakako otidite liječniku.

Osim liječničke terapije, preporučam sljedeće.

Iscjedina plodova divljega kestena (Aesculushippocastanum). Sameljite 40 komada divljega kestena, prelijte ga litrom rakije od najmanje 43% alkohola, ostavite 40 dana, svaki dan dobro protresite. Nakon 40 dana procijedite, stavite u tamnu bocu i dodajte 10 tableta aspirina ili andola od 300 miligrama koje treba usitniti, stući ili samljeti. Bolna se mjesto izmasiraju,

moe u svako doba dana, a najbolje je prije spavanja. Pripravak opušta namazane dijelove tijela, mišice i živce pa bolovi nestanu. Prije upotrebe uvijek dobro protresti. Masira se jednom, a kod težih slučajeva i dva puta na dan.

Kupka od trinja. Prije spavanja djelotvorno je pripraviti kupku od uvarka trinja (mrve od sijena) ili bobica borovice. U posudu od pet litara vode stavite 200 g trinja ili 100 g bobica borovice, kuhajte 20 minuta, procijedite i ulijte u pripremljenu kadu s vodom temperature 36 °C. Dobro bi bilo da i kupaonica bude topla, najbolje oko 22 °C. Ostanite u kadi 20 minuta, obrišite se ručnikom pa bolna leđa namažite iscjedinom plodova divljega kestena, koju prethodno dobro protresite. Odmah poslije toga legnite u postelju.

Ujutro leđa operite vrlo topлом vodom i sapunom, obrišite i namažite iscjedinom brđanke (Arnicamontana). Svaku večer ponavljajte kuru, sve dok bolovi potpuno ne nestanu.

Preporučujem sljedeće vježbe.

1. Lezite na leđa, potpuno se ispružite, povucite noge tako da stopala budu blizu stražnjice, a ruke, glava i pleća ostanu na podu. Podignite uvis stražnjicu i leđa što možete više i ostanite u tom položaju 20 sekundi. Ispružite noge i protresite dobro nogama i rukama. Ponovite vježbu, ponovno protresite rukama i nogama te opet vježbu ponovite. Ponavljajte to svaki dan obvezno ujutro i navečer 3-5 puta, a ako imate priliku, i tijekom dana.
2. Lezite na leđa, potpuno se ispružite, ispružene ruke ostanu stalno na podu,

okrenite donji dio tijela sa stražnjicom što možete više u jednom smjeru, a gornji dio tijela s glavom u drugom smjeru. Ostanite tako nekoliko sekundi. Ponovite to 20 puta. Malo se odmorite i ponovite opet vježbu 20 puta. Učinite to nekoliko puta ujutro i navečer, po mogućnosti i tijekom dana. Vježbu možete činiti i u stojećem položaju.

Prehrana. Preporučujem jesti zdravu hranu s dosta svježega voća i povrća, integralni kruh, dva puta tjedno mršave govedine ili bijelog mesa peradi bez kože, dvaput tjedno ribu. Preporučujem da se jedu artičoka, kupus, češnjak, krastavac, jagoda, jabuka, limun, grejp, ribiz, grožđe i poriluk.

OSTEOPOROZA

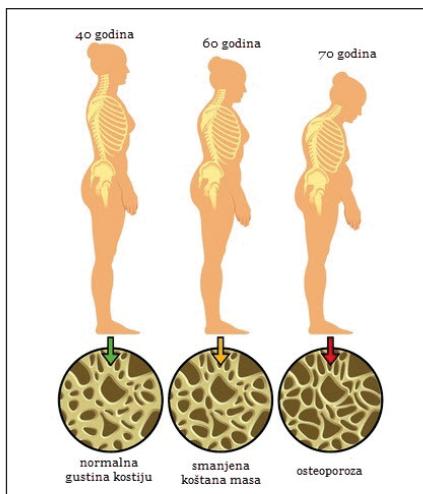
Već sam nekoliko puta nezgodno pala i svaki put mi je neka od kostiju napukla ili se slomila. Liječnički nalazi su pokazali da imam osteoporozu. Kakva je to bolest i ima li prirodnih lijekova za nju?

Osteoporiza je metaboličko reumatsko stanje kod kojeg se smanjuje gustoća kostiju, zbog čega one postaju krhkije, a time i lomljivije. Zbog promjene u metabolizmu razgradnja kosti prevladava nad izgradnjom, odnosno stanice koje razgrađuju kost (osteoklasti) aktivnije su i

mnogobrojnije od onih koje kost izgrađuju (osteoblasti).

No, osteoporozu nije prava bolest. Ljudski rod je kao bolest nije prepoznavao tisućama godina. Izmisnila ju je farmaceutska industrija 1994. kad je za normalnu gustoću kostiju uzeta žena između 20 i 30 godina. Gustoća kostiju raste do tridesete godine, a onda polako počinje opadati. Da bi se gustoća kosti održala, tijelo treba određenu količinu kalcija, ostalih minerala, vitamina D, a mora imati i dovoljnu količinu hormona, u žena estrogena, a u muškaraca testosterona. Ulaskom u menopauzu, odnosno postmenopauzu, kad prestaje izlučivanje spolnih hormona, ženama se dijagnosticira osteoporozu. Budući da kosti postaju krhkije, pri padu najčešće dolazi do loma kuka (što je i najopasnije), kralježnice, ručnog zglobova, a isto tako i ostalih kostiju i zglobova, no nešto rjeđe. Osobito su u opasnosti starije osobe jer se lomom kostiju javljaju jaki bolovi, postaju ovisni o pomoći drugih, a njihovo kretanje i kvaliteta života znatno se smanjuju.

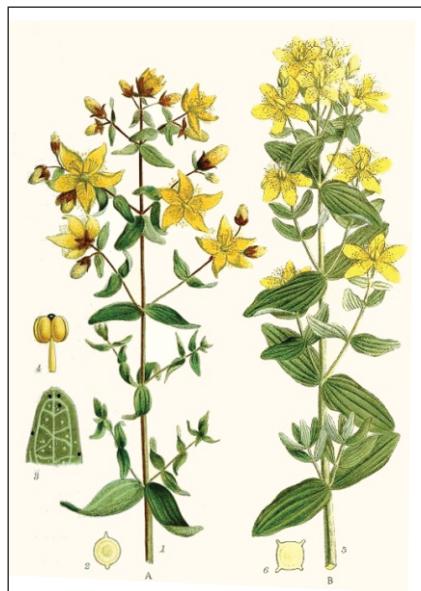
Osteoporozu može nastati i kod poremećena izlučivanja ili djelovanja hormona (endokrinih bolesti) ili lokalno, na mjestu prijeloma (algodistrofija, Sudeckova bolest) ili koštanih metastaza.

Simptomi se pojavljuju tek u poodmakloj fazi kada se bol javlja najčešće između lopatica, a bolesnice primjećuju da su se smanjile. Upravo zbog nedostatka simptoma osteoporozu

se smatra podmuklom, gotovo tihom

od životinjskih proizvoda! Izbjegavajte tvornički pripremljenu hranu jer se time gube mnogi vitaminii minerali važni za jačanje kostiju. Ako je već nastupila osteoporozu, nije dovoljno unijeti propisanu količinu kalcija u tijelo, nego se, uz mnogo kretanja, svakoj osobi propisuju i određeni lijekovi.

Preporučujem sljedeće namirnice: naranča, mrkva, kesten, alge, kupus, jagoda, datulje, trešnje, pivski kvasac, heljda, jabuka, badem, limun, ječam, integralni kruh, kopriva, celer, soja, peršin i grožđe. Alkohol, pušenje i kavu treba potpuno izbaciti ili barem svesti na minimum.

Nastavit će se...

Dan planete Zemlje

Dan planeta Zemlje (eng. *EarthDay*) obilježava se 22. travnja u više od 150 zemalja diljem svijeta.

Na konferenciji UNESCO-a 1969. godine John McConnell prvi je put predstavio ideju obilježavanja Dana Zemlje i iste je godine dizajnirana Zastava Zemlje, a sam je naziv *Earthday* prvi put upotrijebio gradonačelnik San Francisca JosephAlioto 21. ožujka 1969. u proglašu kojim je odlučeno da se u gradu i na području San Francisca proslavi kao Dan planeta Zemlje.

Dana Zemlje prvi put je obilježen 22. travnja 1970. na poticaj američkog senatora Gaylonda Nelsona po uzoru na tada popularne antiratne skupove na američkim sveučilištima. To je bila prva masovna demonstracija za okoliš, sudjelovalo je više od 20 milijuna ljudi, a prozvana je „nacionalnim skupom o okolišu“.

Službeno se obilježava od 1992. godine kada je tijekom Konferencije UN-a o okolišu i razvoju u Rio de Janeirou uskladen program za promicanje održivog razvoja.

Ovim se Danom želi skrenuti pozornost na opasnost koja prijeti životu na Zemlji. Naglim razvojem industrije i porastom potrebe za energijom dolazi do otpuštanja velikih količina otrovnih tvari u atmosferu i povećanog iskorištavanja fosilnih goriva te povećana količina otpada. Također, želi se potaknuti ljudi da ponovno uspostave kontakt s prirodom i postanu svjesni ekološke krize.

U Hrvatskoj se reciklira tek oko 10% otpada (reciklaža otpada nije ništa bolja u Bosni i Hercegovini, te u susjednim zemljama), dok je prosjek EU 27%. Plan EU je dostići 50% recikliranja do 2020. godine.

Kako biste i vi pridonijeli očuvanju planeta Zemlje reciklirajte otpad.

- Staklo je materijal koji se u potpunosti može reciklirati, a da bi staklena boca bačena u prirodu nestala potrebno je 4000 godina. Stoga, staklene boce odlažite u posebno označene kontejnere.
 - Papire odlažite u posebne kontejnere jer ćete na taj način pridonijeti čuvanju šuma i zaštiti okoliša.
 - Baterije sadrže teške metale koji zagađuju okoliš.
- Također, i za njih postoje posebni kontejneri u koje se trebaju odlagati.
- Za razgradnju plastičnih boca u prirodi potrebne su stotine godina. Njih možete odložiti u posebne kontejnere ili ih vratiti u trgovine koje nude tu mogućnost uz povratnu naknadu.
 - Racionalno koristite vodu.
 - Štedite energiju, gasite sva svjetla koja vam ne trebaju te kućanske aparate.

Priredila Luca Koroman

Kiseljak

Kad god dođem u Kiseljak, u sebi čujem popjevku: kiseljak, kiseljak, svaki momak veseljak / kiseljačke djevojčice rumene k'o ružice. Nije to pjevao Kiseljačanin Jozo Penava, poznati pjevač, ali zbog zdravog okoliša u Kiseljaku meni ti jednostavni stihovi šume mislima. Nama iz Sarajeva posjet Kiseljaku nije nikakvo putovanje već kratki izlet. Napisat ću ponešto o tom gradu u Federaciji BiH, sjedištu istoimene općine, u Županiji središnja Bosna. Tranzitno je središte, a sada je tu i koridor Vc. Nedavno je predstavljen projekt zaobilaznice Kiseljak iz pravca Sarajeva prema Visokom. Kroz Kiseljak protječe Lepenica kojoj snagu pridodaje Kreševčica i Rotiljski potok, a Lepenica se ulijeva u rijeku Fojnicu. Ovi vodotoci su čisti i bogati ribom, pa je zgodno za sportski ribolov. Kiseljak je udaljen od Sarajeva nešto više od trideset km.

Da vas pozovem u Kiseljak potaknula me i nedavno pročitana knjigu mons. Drage Balvanovića: Peru, putopisi, običaji, sADBline. Naime u tekstu „Pisac“ na 114. str. Balvanović kaže: „A u Piscu kruh je umjetnost. Peče se na vatri od drveta eukaliptusa... te su stanovnici ponosni na svoj kruh. Podsetilo me to na pogače iz Kiseljaka u Bosni gdje je bilo dosta uzeti pogaču sa sirom i najesti se“. Vjerujte meni je previše i pola pogače, kojoj s poštovanjem tepamo: pogačica. Neću nikada zaboraviti kada nam je u Sarajevo 1995. godine pokojni Ivan Medić, geodet iz Kiseljaka, donio pogačice. Tko nije živio u Sarajevu u to ratno doba ne može shvatiti kolika je to bila radost. Dođite u Kiseljak, kupite pogačicu sa sirom, u parku imate besplatnu prirodnu mineralnu vodu, samo ponesite čašu i uživajte, a u mnogobrojnim ugostiteljskim objektima ljubazno osoblje će vam ispuniti sve želje, „ića i pića“.

Doista, Kiseljak je po pogačicama i mineralnoj vodi „sarajevskom kiseljaku“ poznat. Po popisu 1991. u gradu Kiseljaku živjelo je: 167 Srba, 292 Jugoslavena, 703 Bošnjaka i 2063 Hrvata.

Iako se grad prvi put spominje u djelu Benedikta Kuripešića 1531. godine, naselje je postojalo i prije što govore mnogobrojni ostaci iz

Crkva Sv. Ilike

neolitskog, ilirsko, rimskog i kasnijih razdoblja. Srednjovjekovni stećci nalaze se u kiseljačkom parku i po многим okolnim mjestima. U Podastinju možete vidjeti ostatke kasnoantičke crkve sv. Lucije, a u Zabrdju srednjovjekovnu nekropolu.

Poznati turski putopisac Evlija Čelebija pišući o Kiseljaku i izvorima zdrave vode 1659. kaže da je trgovci „pune i raznose od vilajeta do vilajeta“. Englez James Creagh u djelu „Na granici Europe i islama“ putujući Bosnom kaže da voda iz Kiseljaka „svojim okusom mnogo podsjeća na vodu kojom se hvali francusko lječilište Vichy, ali osvježavajuća i okrepljujuća snaga ovog bosanskog vrela daleko prelazi snagu francuske ljekovite vode“. A. Dževdet 1864. iz Kiseljakapiše veziru: „Ovdje sam video čudnu mješavinu svijeta, koji je ovamo došao piti ovu vrlo ljekovitu vodu. Ovamo ljeti dolaze sa svih strana, pa čak i iz Austrije.

Ranim jutrom možeš vidjeti Bošnjake u čalmama i dugim fesovima, popove u raznim mantijama, Austrijance u šeširima i druge razne nošnje, kako u ruci drže tas (čašu) i piju kiselu vodu, a onda se mirno i dostojanstveno šeću po parku“.

Prvu stručnu analizu mineralne vode iz Kiseljaka izvršio je bečki dvorski savjetnik Ernest Ludwig

1886. naglasivši da je ova voda po ljekovitosti „specijalitet među evropskim vodama“. Dvije godine kasnije ing. Ribićić vrši prve zaštitne radove na izvoru vode. Iako je punionica svećano otvorena 1923. ova mineralna voda je od daleke 1891. prodavana širom svijeta: od Hrvatske i drugih europskih zemalja do Bombaja u Indiji.

Nije Kiseljaka poznat samo po mineralnoj vodi. Pripadao je nekada župi Lepenica, koja se spominje 1244. To je iznimno zanimljivo i lijepo mjesto. Nedaleko Kiseljaka je i čuveno mjesto Milodražna kojem je, 28. svibnja 1463. turski sultan Mehmed II. Osvajač fra Andželu Zvizdoviću dao čuvenu Ahdnamu – carsku potvrdu o slobodi katoličke vjere. Kiseljačani se ne slažu s pričom koja govori da se fra Andeo došao pokloniti sultanu. Oni kažu, da je sultan zamolio fra Andela da dođe. Naime, narod je bježao i napuštao zemlju, a Osmanlijama nije trebala pusta zemlja, trebao je netko za njih raditi. Mehmed II. je molio fratra da zadrži narod i zato mu obećao slobodu katoličke vjere. Sultan daleko, pa su lokalni dužnosnici (veziri, kadije, age, begovi) vladali kako su htjeli – teška je bila ta sultanova sloboda, ali katolici preživješe sva tlačena. Ahdnama služi danas za pisanje o „slobodama“.

razumijevanju, o zajedništvu u različitostima“ – i tko zna čemu sve može poslužiti jedan povjesni komad papira.

U Domovinskom ratu Kiseljak je bio miran do veljače 1993. kada Armija BiH i muslimanski fanatici napadaju selo Bilalovac čineći zlodjela, a kasnije je topovima gađan i sam Kiseljak (crkva, pošta..., ginuli civili). No, Kiseljak je, zahvaljujući HVO brigadi, uspio ostati slobodan te primiti mnoge izbjeglice iz Vareša, Fojnice... Prošlo je i ne ponovilo se.

Sv. Ilija Prorok je zaštitnik kiseljačke župe. Župna crkva na brežuljku dominira gradom. Župa je utemeljena 1876. odvajanjem od župe Banbrdo. Od te godine vode se i matične knjige. Po projektu Josipa Vančaša izgrađena je crkva 1895. koja je srušena 1984. i izgrađena moderna crkva po projektu Antuna Korovanića, koji je i autor Križnog puta. Vitraji su postavljeni 2004., a djelo su Dražena Trogrića. Kip sv. Ante Padovanskog

izradio je Zdenko Jurišić 2015.

U siječnju ove 2017. u ovoj crkvi mlađu je misu slavio fra Julian Madžar. To je prva mlada misa od 1975. Nadam se da će mnogi Kotorvarošani sjećaju fra Čede Čondrića, rođenog Kiseljačanina koji je župnikovao u K. Varošu od 1952. do 1962.

Nedaleko Kiseljaka je Brestovsko u kojem je samostan strogog reda Sestara klarisa. U Brestovskom je prošle godine hrvatski član Predsjedništva BiH gosp. Drgana Čović otvorio novoizgrađenu suvremeno opremljenu osnovnu školu.

Većinu kulturnih zbivanja organiziraju Hrvatsko kulturno društvo Napredak i Bošnjačko kulturno društvo Preporod. Napredak i Srednja škola Ivan Goran Kovačić organiziraju svake godine „Mjesec kulture“. U izložbenom paviljonu uvijek će se naći kakva likovna ili književna manifestacija.

Ukoliko ste zaljubljeni u bijeli sport možete se družiti s članovima teniskog kluba Eliptic. Svake godine u

svibnju je i tradicionalni teniski turnir Sarajevski kiseljak na kojem sudjeluju poznata imena bijelog športa.

Kiseljak ima i svoju suvremenu atrakciju Ljubičanstvene – mažoretkinje. Ime je od ljubičaste boje njihovih svečanih odora, a pošto su sve vrijedne, mlađe i lijepo može se reći da su ljubice – proljetni cvjetovi. Nastupale su u Makedoniji, Češkoj, Rumunjskoj, Hrvatskoj. Uz redovito vježbanje bave se i humanitarnim radom.

Ljubičanstvene svojim nastupom uljepšaju gotovo sva kulturna i sportska zbivanja u Kiseljaku i okolicu. Firma Sarajevski kiseljak je značajan poslodavac u ovoj općini i zapošljava veliki broj ljudi te je glavni gospodarski čimbenik. Mineralnu vodu crpi s četiri izvora i proizvede godišnje preko 35 milijuna litara ove ljekovite vode.

Pijenjem tople i hladne ove zdrave vode uz dijetalnu prehranu te kupkama u mineralnoj vodi i ugljičnom blatu postižu se odlični rezultati u liječenju: šećerne bolesti, crijevno-želučanih problema, bolesti jetre, reumatskih oboljenja, problema krvotoka... Na izvoru u Zabrdju temperatura mineralne vode je 25-30 °C.

Od 2013. proizvodnjom i prodajom mineralne vode bavi se i novoutemeljena tvrtka Tilea. Njihov prodajni slogan je: izvor mladosti dolazi u vaš grad.

U Kiseljaku je dugovladajući načelnik gosp. Mladen Mišurić Ramljak. Prošle godine je četvrti put izabran za načelnika. Očito Kiseljačani imaju povjerenje u ovog diplomiranog inženjera.

U putopisu „Fojnica s Kiseljakom na sjeverozapadu“ V. Koroman piše: „Ustretao kutak, jedan od onih koje križaju tijekovi više voda: slatkih i kiselih – pun ljudskosti nepoznata grada s razglednice koju ste primili u djetinjstvu – to je Kiseljak. Ovdje bi se moglo lijepo pisati o tihim stvarima, recimo o ljubavi, o slikama u zelenilu, ili o mislima s kojima pratimo mrave što vrludaju biljnim puteljcima naokolo. Tako je tu pitomo i nekako blaženo ugodno da bi valjalo izmislići igru koja bi pobjednicima pružila mogućnost da se ovdje odmaraju“. Posjetite Kiseljak. On je sama ljepota.

Luca Koroman

Park u Kiseljaku

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

Konobarica: Izvolite???

Gost: Jack Daniels !

Konobarica: Drago mi je, Fata iz Tuzle!

.....
Ukrao Mujo bačvu rakije i zbog toga došao na sud. Sudac ga upita:

-"Jesi li ti prije deset dana ukrao bačvu rakije?"

-"Jesam!"

-"Policajac je kod tebe našao praznu bačvu. Gdje je rakija?"

-"Popio!"

-"Pa nisi valjda za deset dana popio cijelu bačvu rakije?"

-"I nisam, popio sam pola?"

-"A što je sa drugom polovicom?"

-"Prodao!"

-"Pa gdje su pare?"

-"Popiooooo!"

Uđe Mujo u birtiju i sjedne za stol.

Priđe mu konobar:

- Dobar dan, što ćete popiti?

Mujo: - Čašu vode!

Konobar: - Gospodine, meni je jako žao, ali ne možete zauzeti cijeli stol za jednu čašu vode!

Mujo: - Pa dobro, onda donesi pun bokal!

.....
Otišao Suljo pecati na neko jezero u Americi gdje je inače pecanje zabranjeno. Riba k'o pjeska. Začas napuni kantu ribe i taman je ponio, kad – rotacija.

Policajac: Gospodine, ovdje je pecanje zabranjeno. Morat ćete krivično odgovarati za te ribe.

Suljo: Ovo su moje ribe.

Policajac: Kako?

Suljo: Fino. Ovo su moje ribe. Ja ih svako jutro donesem ovdje na jezero, pustim ih da se malo isplivaju, poslije ih zovnem, one se fino vrate u kantu, nosim ih kući i sve tako. Hoćete li da

vam pokažem?

Policajac: Hajde.

Suljo istrese ribe u jezero. Tajac nekoliko sekundi.

Policajac: Hajde sad.

Suljo: Što?

Policajac: Pa zovni ih.

Suljo: Koga?

Policajac: Pa ribe.

Suljo: Koje ribe?

.....
Zali se jedna prijateljica drugoj:

- Moj muž svaki dan dolazi kuci oko 4 ujutro!

Kaže ova druga:

- Ja sam svog odviknula od toga

Pita prva:

- A kako?

Odgovara druga:

- Pa jednom je došao u pola 3 ujutro, ja sam pitala JESI LI TO TI PERO?

Zbunjeno opet pita prva:

- A sta je tu čudno? Ne kužim

Druga sa smiješkom odgovara:

- Njegovo ime je IVAN

Kolač s višnjama

Još jedan odličan recept za kolač s višnjama... Pravi, starinski, baš kao što su pravile naše bake ...

Sastojci

5 jaja, 1,5 čaša šećera,
1 čaša jogurta,
1 čaša ulja,
2 čaše brašna,
 $\frac{1}{2}$ vrećice praška za pecivo,
400 – 500 gr višanja (može i drugo voće maline, ribizle),
malo prah šećera za posipanje kolača, vanilin šećer.

Priprema

Razbiti jaja i odvojiti bjelanjke od žumanjaka. Bjelanjke mikserom umutiti u čvrst snijeg, pa im postupno dodavati šećer. Mutiti još malo, pa dodati žumanjke i polako umiješati. Postupno dodati i ostale sastojke (jogurt, ulje, brašno i prašak za pecivo) te ih lagano sjediniti s bjelanjcima.

Kad tjesto bude homogeno, izliti u podmazan i brašnom posut pleh (dimenzija 35 x 20 cm). Na tjesto staviti višnje (svježe, zamrznute ili iz komposta ili drugo voće) koje su malo ocijedene od viška soka.

Na voće ne bi ostalo na vrhu kolača i osušilo se, već da malo utone u kolač, ali da ne padnu sasvim na dno, vrhom nožića gurnuti ih samo malo prema dnu.

Staviti kolač u pećnicu zagrijanu na 200 stepeni da se ispeče. Smanjiti na 180 stupnjeva. Kolač je brzo gotov, u pećnici s ventilacijom peći 30 do 35 minuta. Pečen je kada se rubovi tijesta počnu odvajati od suda u kom se kolač peče.

Ohladiti, pa ga obilato posuti mljevenim šećerom u prahu pomiješanim s vanilinim šećerom. Isjeći na kocke.

U slast!

Nema raja bez rodnoga kraja!